

- ✓ Афекти
- ✓ Образ [4].

Для інтелектуального осмислення мистецьких творів інтегруючими категоріями є:

- ✓ Форма
- ✓ Композиція
- ✓ Жанр
- ✓ Стиль
- ✓ Напрямок [3].

Можна виокремити наступні слуховізуальні відповідності:

Музичне мистецтво	Образотворче мистецтво
динаміка музики	динаміка «жесту» (це і рух його у глибину, і зміна яскравості)
мелодійний розвиток	динаміка пластики, малюнок
темп музики	швидкість руху і трансформації візуальних образів
метр, ритм	акценти в динаміці візуальної пластики
тембровий розвиток	кольоровий розвиток пластики
зміна тональності	розвиток колориту всієї картини або кольорових планів
зміна ладу	прояснення колориту
змінення регістрів	зміна розміру і концентрації світла

Теоретична і практична значимість вивчення мистецтва як засобу розвитку креативності учнів полягає в теоретичному удосконаленні курсу художньої культури, спрямованого на самовираження учнів, самореалізацію внутрішнього потенціалу особистості та може бути використана при організації процесу навчання учнів в професійній підготовці і діяльності вчителів.

Список використаної літератури

1. Педагогічний словник / [за редакцією дійсного члена АПН України М. Д. Ярмаченка]. – К. : Педагогічна дамка, 2001. – 514 с.
2. Піддубна О. М. Теоретичні основи викладання мистецької дисципліни «Рисунок» / О. М. Піддубна // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. – 2018. – Вип. 61, т. 1. – С. 95-99.
3. Піддубна О. М. Живопис у розвитку творчих здібностей майбутніх вчителів образотворчого мистецтва / О. М. Піддубна // Проблеми освіти. – 2019. – Вип. 92. – С. 111-115.
4. Тлумачний словник сучасної української мови : Близько 50 000 сл. / [уклад. І. М. Забіяка]. – К. : Арій, 2007. – 512 с.

О.М. Піддубна,

завідувач кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання,
кандидат педагогічних наук, доцент,
(Житомирський державний університет імені Івана Франка);

К. В. Зосимова,

студентка 33 групи спеціальності 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

Поєднання нових технік, як один із способів розвитку креативності учнів

Малювання – одне з найулюбленіших занять дітей. Кожна дитина від природи художник. Малювання приносить їм задоволення. Дитячий малюнок фахівці називають графічною промовою. У образотворчій формі дітям легше і вільніше

передавати свої відчуття, враження і роздуми про навколишній світ. Графічна мова не так нормований, пластичні образи формуються більш спонтанно. Саме малювання, на думку Л.В. Виготського, є «провідним видом творчості в дитинстві» [1]. Діти невичерпні у своїй потребі реалізувати свої враження на папері. Вони звертаються до малюнка як до наочної живій формі вираження вражень і почуттів. Подібно грі, малюнок є дієвим способом освоєння світу і мистецтва. Поки дитина малює, він думає про предмет свого зображення так, як якщо б він про нього розповідав. Це завжди «розповідь для себе» про те, в чому автор безпосередньо бере участь.

Якщо з самого раннього віку з любов'ю навчити дитину бачити закони змішання фарб, їх різну інтенсивність, яка має стриманість, або, навпаки, твердження, то йому в майбутньому буде легше проявити відповідні властивості характеру в спілкуванні з іншими людьми і соціальній сфері в цілому. Цей несвідомий, але реально пережитий, чуттєвий досвід, сформований на рівні підсвідомості, обов'язково стане в нагоді дитині в житті і принесе потім користь, яку важко переоцінити.

Креативні способи малювання сприяють дорослішання, тому що дозволяють без страху, не боячись наслідків, пробувати і ризикувати, досліджуючи власні можливості, пізнаючи себе. Крім того, у дітей формується вміння справлятися з почуттями і переживаннями. Незвичайні форми малювання, можуть стати ключем, який відмикає двері в світ радості, натхнення, задоволення.

Поєднання нових технік, використання різних матеріалів в роботі сприяють розвитку у школярів фантазії, уяви, конструктивних навичок, роблять процес більш цікавим, а малюнки дітей більш виразними і оригінальними. Школярі з великим задоволенням занурюються в процес творення і з самого початку роблять це з великим задоволенням, пропонуємо декілька технік [4].

Малювання м'ятим папером. Паперову грудочку – штампик дитина здатна виготовити своїми руками, заодно розвивається самостійність і тренується дрібна моторика. А як дітям подобається м'яти папір! Виходять несподівані результати.

Малювання одним розчерком, при якому дитина не відриває олівця від поверхні листа – це не тільки захоплююча гра, але і неймовірно корисне заняття для тренування фантазії та образного мислення, а також дрібної моторики рук. Майже нічого для себе не вимагаючи, воно сприяє дуже важливій справі – розвитку обдарованості [2].

Техніка малювання «Кляксографія» – це один із прийомів, який люблять діти. За допомогою плями і потоку повітря з'являються незвичайні силуети, які потім художники перетворюють в дерева, казкові персонажі, квіти і багато іншого.

Техніка «Лінійний малюнок» начебто з першого погляду проста, але при цьому виходить чарівна картина – адже в основному вона малюється сама. Хід роботи – всього в три етапи: Чи не шкодуючи фарби, капаємо нею на аркуш паперу. У ці великі краплі додаємо ще й інший колір (бажано відповідно до законів змішування фарб), так буде цікавіше. Дрібні бризки не завадять, а навіть додадуть «краси». Чи не дозволяємо фарбі висихати: піднімаємо лист у вертикальне положення площини – і спостерігаємо – як фарба стікає вниз, цей момент дуже подобається дітям. Якщо Вам здасться, що чогось не вистачає: то можна додати ще іншого кольору фарби, домалювати травинки, метеликів – на яких можна закріпити ще раз основи змішування кольорів. Мета наших «Ледачих малюнків» - отримати шедевр, змішуючи два закони фізики: – закон сприйняття кольору – змішання фарб (як

можна отримати новий колір з двох-трьох інших) – закон всесвітнього тяжіння – Земля притягує рідку фарбу, коли тримаєш малюнок вертикально.

Техніка «Пальчиковий живопис» – цікавий процес створення зображень за допомогою рук на основі активного сприйняття, що допомагає створити мотивацію для формування образотворчих умінь в малюванні і краще скоординувати рухи рук для впевненої передачі форми, пропорції в зображенні. Малювання в техніці «Пальчиковий живопис» захоплююча діяльність, що дивує і захоплюються дітей, і один з найбільш цікавих нетрадиційних способів малювання. Наукою доведено терапевтичну дію нетрадиційної техніки малювання «Пальчиковий живопис», так як діти легше справляються зі стресовими ситуаціями, трансформуючи негативні думки і емоції в творчі почуття. Як запевняють психологи, у дитини цей процес стимулює розвиток свободи думки, уяви, діти більшою мірою прагнуть заявити про себе, показати своє «Я» оточуючим, долати перешкоди і вирішувати різноманітні проблеми. В процесі роботи активізується розвиток психічних процесів, вдосконалюється моторика, зорово-рухова координація, розкривається творчий потенціал дітей [1]. Фрагмент заняття: Техніка «Пальчикового живопису» Руки і пальці – це універсальний інструмент, який завжди з дитиною, а замість полотна і паперу в його розпорядженні цілий світ.

Техніка «Малювання крупною». Види нетрадиційного малювання, сприяють підвищенню рівня розвитку зорово-моторної координації. Робота техніки «Малювання крупною» стимулює позитивну мотивацію, викликає радісний настрій, знімає страх перед процесом малювання, є найважливішим засобом естетичного виховання. Малювання незвичайним матеріалом (крупною) дозволяє дітям відчувати незабутні позитивні емоції. Малювання крупами на папері або картоні за допомогою клею. Спочатку малюємо картинку олівцем. Потім акуратно покриваємо клеєм ПВА частина малюнка, на яку буде насипати крупа. Робота проводиться в групах по 4-5 чоловік. Допомогти вибрати лист картону з заготівлею, нанести клей (по можливості це робить сама дитина), вчити набирати крупу пучкою і акуратно зсипати на силует даного малюнка з нанесеним клеєм. Коли буде засипаний малюнок повністю, вчити притискати аркуш паперу до малюнка.

З психологічної точки зору школа є сприятливим періодом для розвитку творчості, тому що в цьому віці діти надзвичайно допитливі, у них є величезне бажання пізнавати навколишній світ, експериментувати. А накопичення досвіду і знань – це необхідна передумова для майбутньої творчої діяльності. Крім того, мислення школярів ще не задушене догмами і стереотипами, воно більш незалежно, ніж мислення дорослих дітей. А це якість необхідно всіляко розвивати [5]. З усього вище сказаного можна зробити висновок, що шкільний вік дає прекрасні можливості для розвитку креативних здібностей. І від того, наскільки були використані ці можливості, багато в чому буде залежати творчий потенціал дорослої людини. На жаль, можливості дітей розвивати творчі здібності з плином часу необоротно втрачаються, тому необхідно якомога ефективніше використовувати їх в шкільному віці. Успішний розвиток творчих здібностей можливе лише при створенні певних умов, що сприяють їх формуванню.

Список використаної літератури

1. Выготский Л.С. «Воображение и творчество в детском возрасте» М. 1967. – 96 с.
2. Неменский Б.М. Материалы курса «Особенности обучения школьников по программе Б.М. Неменского «Изобразительный художественный труд»». Лекции 1-4. – М.: «Первое сентября 2007. -124 с.

3. Педагогічний словник / [за редакцією дійсного члена АПН України М. Д. Ярмаченка]. – К. : Педагогічна дамка, 2001. – 514 с.
4. Піддубна О. М. Теоретичні основи викладання мистецької дисципліни «Рисунок» / О. М. Піддубна // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. – 2018. – Вип. 61, т. 1. – С. 95-99.
5. Піддубна О. М. Живопис у розвитку творчих здібностей майбутніх вчителів образотворчого мистецтва / О. М. Піддубна // Проблеми освіти. – 2019. – Вип. 92. – С. 111-115.
6. Теплов Б.М. «Психология. Способность и одарённость». М. – 1966. – 52 с.

І. М. Проказюк,
магістрантка ННІ педагогіки
(Житомирський державний університет імені Івана Франка);
науковий керівник – кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання **Колесник Н. Є.**
(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

Самчиківський розпис – диво Хмельниччини

Протягом віків в Україні формувалися регіональні особливості декоративного розпису зі своєрідною образною стилістикою. Розписи широко використовували для орнаменталізації житла, тканих, керамічних і дерев'яних виробів. І, саме самчиківський розпис є невід'ємною часткою культурно-мистецького потенціалу Хмельницької області. Про еволюцію народного розпису розповідають на численних виставках твори майстрів Дніпропетровщини, Київщини, Черкащини, Чернігівщини, Херсонщини, Хмельниччини, які не тільки успадкували кращі мистецькі традиції, а й збагатили цей вид мистецтва новою тематикою, сучасними орнаментальними мотивами, яскравою поліхромною палітрою фарб.

Поділля славиться великими талантами, умільцями, які своїм розумом, душею і серцем вбирають в себе неповторну красу і велич природи, передають її у своїх творіннях, прославляючи на весь світ високе мистецтво.

Мета статті – дослідити історичні витоки самчиківського розпису в Україні, визначити його характерні особливості, традиції побутування, роль та значення в житті українського народу, зокрема на Хмельниччині.

Хмельниччина – це унікальне природно-економічне та соціокультурне середовище, це край самобутньої культури, витоки якої сягають далеко в глибину віків. Культура нашого краю, яка має міцні та славні культурно-мистецькі традиції, – це могутнє животворне джерело української національної культури.

Славетна земля Хмельниччини багата не тільки прекрасними красвидами, але й талановитими людьми. В усі часи її краса надихала на творення художніх виробів. Саме творчість майстрів декоративно-прикладного мистецтва робить наш край самобутнім та неповторним, адже їхні художні вироби – це скарб нашого народу, який передає його світле і чисте світосприйняття, багатство духовно-естетичного світу [3]. Споконвіку захоплюючі витвори майстрів декоративного розпису були переконливими виразниками національної ідеї, оберегами історичної пам'яті і залишаються такими у наш час. До таких талантів належить гурт самчиківських майстрів: член Національної спілки майстрів народного мистецтва України Борис Шнайдер, член Національної спілки майстрів народного мистецтва Віктор Раковський, Михайло Юзвук та Заслужений майстер народної творчості України, член Національної спілки майстрів народного мистецтва України Олександр